

XÂY DỰNG ASEAN ĐOÀN KẾT, BAO TRỪM VÀ TỰ CƯỜNG TRONG MỘT THẾ GIỚI BIẾN ĐỘNG*

PGS. TS. Phạm Minh Chính

***Ủy viên Bộ Chính trị, Thủ tướng Chính phủ
nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam***

Thưa quý vị đại biểu,

Trước hết, tôi xin chuyển lời thăm hỏi, lời chúc mừng của Tổng Bí thư Tô Lâm, Chủ tịch nước Lương Cường và cá nhân tôi đến tất cả các quý vị chiều hôm nay. Như quý vị đã biết, Diễn đàn hôm nay của chúng ta được tổ chức với chủ đề “*Xây dựng ASEAN đoàn kết, bao trùm, và tự cường trong một thế giới biến động*”.

Diễn đàn là sự kiện rất có ý nghĩa, diễn ra trong thời điểm chúng ta kỷ niệm 10 năm hình thành Cộng đồng ASEAN, 30 năm Việt Nam gia nhập mái nhà chung ASEAN, và cũng là năm chúng ta sẽ thông qua Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN 2045 để đưa ASEAN bước vào kỷ nguyên mới, hướng tới một Cộng đồng đoàn kết, thống nhất trong đa dạng, tự cường, đổi mới sáng tạo và lấy người dân làm trung tâm.

Thưa quý vị đại biểu,

Thế giới, khu vực châu Á - Thái Bình Dương đang chứng kiến những biến động sâu sắc với các thách thức và cơ hội đan xen, trong đó, chúng tôi đánh giá thách thức và khó khăn nhiều hơn cơ hội và thuận lợi. Các vấn đề mang tính toàn cầu, toàn dân, toàn diện diễn biến nhanh hơn, phức tạp hơn, khó lường hơn.

* Toàn văn phát biểu khai mạc của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính tại Diễn đàn Tương lai ASEAN, Hà Nội, ngày 25/2/2025.

Thế giới ngày nay đang đứng trước các xu thế: phân cực hóa về chính trị; già hóa về dân số; cạn kiệt về tài nguyên; đa dạng hóa về thị trường, sản phẩm, chuỗi cung ứng; xanh hóa về sản xuất, kinh doanh, dịch vụ; số hóa về mọi hoạt động của con người.

Bối cảnh đó đặt ra nhiều bài toán khó, đồng thời cũng mở ra những cơ hội hiếm có để ASEAN khẳng định vị thế và bứt phá, vươn lên.

Ra đời cách đây gần 60 năm với 5 thành viên sáng lập, ASEAN ngày nay trở thành Cộng đồng 10 quốc gia thống nhất trong đa dạng; là nền kinh tế lớn thứ năm trên thế giới với tốc độ tăng trưởng hàng đầu; là trung tâm của các tiến trình liên kết khu vực và toàn cầu; là cầu nối của đối thoại, hợp tác vì hòa bình và phát triển ở khu vực, góp phần tích cực vào định hình một trật tự thế giới mới.

Bước vào giai đoạn phát triển mới, ASEAN được dự báo sẽ trở thành nền kinh tế lớn thứ ba thế giới với GDP vượt 10 nghìn tỷ đô-la; có thị trường tiêu dùng hơn 800 triệu dân; đồng thời, sẽ là trung tâm công nghệ, kinh tế số, và đổi mới sáng tạo, với nền kinh tế số của ASEAN dự kiến phát triển đạt 1 nghìn tỷ đô-la vào năm 2030.

Để dự báo trở thành hiện thực, ASEAN không chỉ cần sự đoàn kết, nhất trí, đồng lòng, mà còn cần có tư duy đột phá, chiến lược sắc bén, lộ trình khả thi, nguồn lực tập trung và hành động quyết liệt.

Trên tinh thần đó, tôi xin đề xuất ba ưu tiên chiến lược và ba đột phá hành động sau đây:

Ba ưu tiên chiến lược bao gồm:

Thứ nhất, củng cố ASEAN tự chủ về chiến lược thông qua tăng cường đoàn kết và vai trò trung tâm của ASEAN. Một ASEAN tự chủ chiến lược là một ASEAN đồng thuận và đoàn kết, đồng thời cân bằng, linh hoạt trong quan hệ đối ngoại; đóng vai trò tích cực trong định hình trật tự khu vực và thúc đẩy đoàn kết, hợp tác quốc tế trong bối cảnh hiện nay.

Thứ hai, xây dựng một ASEAN tự cường về kinh tế thông qua đổi mới các động lực tăng trưởng truyền thống, đồng thời thúc đẩy động lực tăng trưởng mới, nhất là về khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. ASEAN cần đi đầu trong đẩy mạnh chuyển đổi số và đổi mới sáng tạo, phát triển kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn, năng lượng tái tạo, kết nối sâu với chuỗi cung ứng toàn cầu để trở thành trung tâm sản xuất chiến lược của thế giới.

Thứ ba, giữ vững giá trị và bản sắc của ASEAN như tinh thần hài hòa, thống nhất trong đa dạng, và tôn trọng sự khác biệt. Điều này không chỉ được tiếp tục phát huy mà còn là giá trị cần được ASEAN chia sẻ, lan tỏa rộng khắp để trở thành phương châm ứng xử chung của các nước trong quan hệ quốc tế.

Nói tóm lại, chúng tôi đề nghị có ba ưu tiên: *thứ nhất*, ưu tiên về đoàn kết; *thứ hai*, ưu tiên về tự cường; *thứ ba*, ưu tiên về bản sắc.

Ba đột phá hành động bao gồm:

Thứ nhất, xây dựng cơ chế ra quyết định linh hoạt, hiệu quả, trách nhiệm hơn, đảm bảo vừa giữ nguyên tắc đồng thuận, vừa có cơ chế đặc thù cho các sáng kiến chiến lược tạo đột phá.

Thứ hai, đẩy mạnh hợp tác công - tư để huy động mọi nguồn lực cho phát triển khu vực chúng ta, nhất là các dự án trọng điểm, khuyến khích sự tham gia ngày càng lớn hơn của khu vực tư nhân trong tổng đầu tư toàn xã hội, loại bỏ hơn nữa các rào cản và hạn chế thương mại truyền thống; phát triển môi trường kinh tế số thông minh, an toàn để phục vụ thương mại, đầu tư trong ASEAN.

Thứ ba, tăng cường hơn nữa kết nối trong ASEAN, nhất là về kết nối hạ tầng, về giao lưu nhân dân, và hài hòa hóa về thể chế sao cho thông thoáng. Nỗ lực rút ngắn hơn nữa quá trình ra quyết định và đơn giản hóa các quy trình, thủ tục hành chính trong từng nước ASEAN để triển khai hiệu quả các hoạt động hợp tác.

Tóm lại, *thứ nhất*, ASEAN cần thích ứng hiệu quả, phù hợp với tình hình. *Thứ hai*, ASEAN cần huy động nguồn lực cho phát triển, và nguồn lực ấy là nguồn lực hợp tác công - tư, lấy đầu tư công dẫn dắt đầu tư tư và kích hoạt mọi nguồn lực trong xã hội cho đầu tư phát triển. *Thứ ba*, kết nối ASEAN với các khu vực và với thế giới thông qua hạ tầng, thể chế và nguồn nhân lực. Nói cách khác, cần tăng cường kết nối với các nước trong ASEAN, với khu vực khác và trên thế giới bằng thể chế thông thoáng, hạ tầng thông suốt và quản trị thông minh, thông qua con người.

Thưa quý vị đại biểu,

Ba thập kỷ đồng hành cùng ASEAN đã khẳng định tầm nhìn chiến lược đúng đắn của Việt Nam. ASEAN đã trở thành không gian chiến lược và môi trường phát triển tự nhiên của Việt Nam, trong khi Việt Nam luôn là thành viên tích cực, có trách nhiệm trong việc cùng cố kết đoàn kết, tăng cường vai trò trung tâm và thúc đẩy phát triển bền vững của ASEAN.

Tục ngữ Việt Nam có câu “*Một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao*” - điều này càng đúng đắn trong bối cảnh hiện nay, khi ASEAN và Việt Nam đang đứng trước khởi điểm lịch sử mới, cùng hướng tới những mục tiêu đầy khát vọng.

Việt Nam tin tưởng mạnh mẽ vào sự đoàn kết, thống nhất, tinh thần hợp tác, vào sức sống và giá trị chiến lược của ASEAN. Chúng tôi cam kết là thành viên chủ động, tích cực và có trách nhiệm trong xây dựng Cộng đồng ASEAN đoàn kết, bao trùm, tự cường, cùng nhau hiện thực hóa Tầm nhìn Cộng đồng ASEAN đến năm 2045 vì lợi ích của mọi người dân trong khu vực, cùng các nước thành viên, đối tác và bạn bè quốc tế viết tiếp những trang sử mới đầy tự hào trong hành trình phát triển của ASEAN./.